

користувачів медіа розпізнавати джінсу, маніпуляції та фейки. URL: <https://irex.mocotms.com/>

9. Навчальна гра «Медіазнайко» розрахована на дітей шкільного віку й дає можливість у цікавій ігровій формі дізнатися якомога більше про інформаційне (медійне) поле та стати медіазнайком. Суть гри полягає в тому, що потрібно пройти 9 рівнів/етапів, стати журналістом, створити телепрограму, сайт, вебсторінку або інтернет-журнал, дізнаючись при цьому, як працюють медіа і як вони впливають на тебе – споживача інформації. URL: <https://www.aup.com.ua/Game/index.html>
10. Гра «Вижити в інтернеті – місяч нездійсненна». Ця онлайн-гра є інтерактивним інструментом, який представляє основні питання, що виникають у користувачів в інтернеті. Гравці зможуть перевірити свої навички з медійної грамотності. URL: <http://game.cedem.org.ua/>
11. Медіаосвітня гра «Пригоди літератуса». Гра розрахована для дітей молодшого і середнього шкільного віку. Принцові Літератусу доводиться оцінити достовірність і правдивість інформації, з якою він стикається, перевірити її та знайти правду. URL: <https://media.am/literatus/#uk>

Larisa Pletnyova,

methodologist of the department of teaching methods and content of education of Odessa Regional Academy of In-Service Education, Odessa, Ukraine

MEDIAGRAMOTNOST IS AN IMPORTANT FACTOR IN INFORMATION AND COMMUNICATION COMPETENCE IN WAR CONDITIONS

Key words: massmedia, mediagramotnost, kompetentnost, mediakontent.

Резніченко Галина Володимирівна,

старший викладач науково-методичної лабораторії суспільно – гуманітарної освіти кафедри методики викладання та змісту освіти КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради», член Національної спілки художників України,

Одеса, Україна

<https://orcid.org/0000-0001-8890-700X>

<https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=UQUmUokAAAAJgala.od.ua@gmail.com>

ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-ПЕДАГОГІЧНОЇ МЕНТАЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА МИСТЕЦЬКИХ ДИСЦИПЛІН

Ключові слова: художня ментальність педагогічна ментальність, толерантність, етнокультурні традиції, духовність, автентика, творча діяльність

У змісті низки нормативно-правових документів визначено концептуальні положення й шляхи розвитку професійної освіти України на засадах історичних підвалин народної ментальності та спадщини національної культури, мистецтва. Суттєво важлива роль у цьому процесі відводиться системі підготовки та удосконалення вчителів з високим рівнем якості професійної компетентності, духовної культури, толерантної ментальності. Актуальність проблеми посилюють положення, окреслені у змісті рекомендацій європейського парламенту й Ради Європи щодо формування ключових компетентностей впродовж життя [1].

Поняття «художньо-педагогічна ментальність» вчителя мистецьких дисциплін виражає художній спосіб бачення, розуміння і трактування його призначення та місця в сучасному українському суспільстві, у системі художньо-педагогічної освіти, усвідомлення ролі в світобудові полікультурного простору в Україні. На підставі державних нормативних документів щодо розвитку педагогічної й мистецької освіти, а також сучасних наукових парадигм культурологічних вимірів у галузі культури і мистецтва, національного виховання нового покоління педагогічних кадрів, висвітлюємо науково-методичні чинники педагогічного управління процесом формування художньо-педагогічної ментальності й професійної толерантності викладачів мистецьких дисциплін.

У педагогічній науці актуальність проблеми формування професійної ментальності вчителя знайшла своє відображення в наукових працях І. Зязюна, О. Ігнатович, С. Коновець, Т. Осьмак, І. Туманова, О. Шевнюк, О. Щолокова.

Найбільш суттєвими для вивчення теоретичних засад проблеми вартують уваги наукові доробки вчених І. Попович,

О. Ребрової, які визначають поняття «художня ментальність», «педагогічна ментальність» як процес відображення картини світу властивих субкультури сучасного суспільства в особливих мовних, символічних знаках і формах, в котрому формується якість індивідуального і колективного відчуття статусу ідентичності, система цінностей соціально-культурної поведінки і світоглядне відношення особистості до національних традицій свого народу в постмодерному полікультурному просторі. Узагальнення новітніх дослідницьких праць учених в галузі педагогічної науки уможливило виокремити узагальнене визначення концептуальної парадигми, в змісті якої окреслені характеристики змістової структури процесу формування толерантної художньо-педагогічної ментальності викладача мистецьких дисциплін [3].

В процесі дослідження проблеми в якості теоретичного інструментарію у розгляді питань і завдань ми, перш за все, спиралися на досвід діяльності вчених наукових шкіл одеського регіону І. Гризлові, Н. Кічук, І. Пастир, І. Попова, А. Уймова.

Аналіз наукових праць учених Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д. Ушинського, які безпосередньо брали участь у становленні і розвитку художньо-педагогічної освіти в Україні ще з 70-х років минулого століття, надав можливість виокремити основні концептуальні засади розгляду проблеми дослідження а саме: педагогів І. Богдановаї, А. Богуш, З. Курлянд, О. Реброва, М. Резніченко, та ін, а також мистецтвознавців Т. Басанець, О. Тарасенко, А. Носенко [2].

Концептуальні теоретико-методологічні погляди українських вчених є найбільш репрезентативною джерельною основою наукового дослідження проблеми й визначення шляхів у вирішенні проблеми. Висновки сучасних досліджень учених свідчать про зростання усвідомлення того, що індивідуальність вчителя мистецтва має бути ментально толерантною в своїй педагогічній діяльності. У розгляді окреслених питань ми звернулися до методу синкретичного аналізу окресленої проблеми в контексті осмислення складових цілісної, структурно складної

й багаторівневої системи художньо-педагогічної освіти. Це дозволяє нам висловити власне бачення проблеми в контексті виявлених особливостей феномену поняття «художньо-педагогічний ментальність». Ми вважаємо що суттєвими для розгляду проблеми є: а) потенціальні психологічні новоутворення, котрі проявляються в художньо-педагогічній, а отже в творчій діяльності викладача; б) інтегративно - компетентнісний підхід до організації освітнього вектору в системі художньо-педагогічної підготовки та перепідготовки освітян; в) методика формування ціннісно-смыслових культурологічних та мистецтвознавчих знань, що є дієвими компонентами процесу формування художньо-педагогічної ментальності в змісті освітнього вектору викладача мистецьких дисциплін, компетентного і толерантного носія національної культури свого етносу, народних, етноментальних традицій в полікультурному просторі нової української школи [4].

Розв'язання зазначених проблем зумовлює необхідність теоретико-методологічного обґрунтування концепції професійно-художньої освіти й педагогічної моделі підготовки майбутніх фахівців та перепідготовки викладачів художнього профілю на засадах особистісно-орієнтованого підходу. Визначення вимог до формування змісту й створення комплексу навчально-методичного забезпечення професійної перепідготовки фахівців з урахуванням етнокультурних традицій українського народу дозволить на цій основі змістовно забезпечити освітній вектор «навчання – пізнання – учіння – творчість», що має бути спрямованим на формування толерантної художньо-педагогічної ментальності та компетентності викладача мистецьких дисциплін та спрямувати зусилля на пошук методичних можливостей формування безпосередньо в освітньому процесі толерантної художньо-педагогічної ментальності освітян на заняттях з тем мистецького циклу: як от: «Етнотдизайн в шкільній мистецькій освіті», «Художньо-творча діяльність» та ін. [5]. Особлива роль приділяється комплексу навчальних модулів, зміст котрих передбачає оволодіння та удосконалення рівня професійної компетентності щодо різних видаів декоративного мистецтва, а

саме: декоративний народний розпис, художнє оброблення паперу, декоративна пластика, художньо прикладна графіка, основи кольорознавства, народне ужиткове мистецтво, художні ремесла. Саме зміст таких модулів забезпечить художню перепідготовку й матиме найбільш продуктивний вплив на формування професійної ментальності викладача мистецьких дисциплін.

Список використаних джерел

1. Локшина О. І. Європейська довідкова рамка ключових компетентностей для навчання впродовж життя: оновлене бачення 2018 року: *Український педагогічний журнал*. 2019. № 3. С. 21-29.
2. Пастир І.В. Основи педагогіки художньої творчості: монографія. Ізмаїл: Ібріс, 2018. 444 с.
3. Попович М. В. Проблеми теорії ментальності: Київ: Наук. думка, 2006. 407 с.
4. Радкевич В.О. Теоретичні і методичні засади професійного навчання у закладах профтехосвіти художнього профілю: монографія. Київ: УкрІНТЕІ, 2010. 424 с.
5. Реброва О. Є. Теоретичне дослідження художньо-ментального досвіду в проєкції педагогіки мистецтва: Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2013. 295 с.

Galina Reznichenko,

*Senior Lecturer of the Department of Teaching Methods and Content of Education of the Scientific and Methodological Laboratory of Social and Humanitarian Education, Odessa Academy of Continuing Education of the Odessa Regional Council, member of the National Union of Artists of Ukraine,
Odesa, Ukraine*

FORMATION OF ARTISTIC AND PEDAGOGICAL MENTALITY OF THE TEACHER OF ART DISCIPLINES

Keywords: artistic mentality, pedagogical mentality, tolerance, ethnocultural traditions, spirituality, authenticity, creative activity

Сопівник Руслан Васильович,

доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки Національного університету біоресурсів і природокористування України,

м. Київ, Україна

<https://orcid.org/0000-0001-7446-9707>